

47. MLADINSKI DAN NA PRISTAVI

V nedeljo, 3. septembra, smo imeli na Pristavi naš 47. Mladinski dan. Čeprav smo se že kar dolgo časa pripravljali nanj, je do zadnjega trenutka zahteval vso našo pozornost. Kolikor bolj se je bližal, več stvari je bilo urejenih, vremenska napoved je pa vsakič z večjo gotovostjo napovedovala dež. Za Pristavo, kjer se tekmuje na prostem, to ni prav dobra novica, a ker smo pravočasno izvedeli, smo se lahko primerljivo organizirali: pod streho smo razporedili vrsto miz, na razpolago pa so bile različne namizne igre. In prišla je nedelja. Sonce je zasijalo šele po močnem a kratkem dežju, ki nas je primoral, da smo začasno prekiniti tekmovalja.

Ob 11:15 smo se skupaj zbrali na dvorišču, kjer sta nas predsednika Aleš Grohar in Mikaela Selan pozdravila, in kjer smo zapeli himni v pozdrav našima domovinama. Sledila je sv. maša, ki jo je daroval g. Robert Brest, nato pa okusno kosilo, ki ga je pripravila mladina z Martinom Zarnikom in Andrejem Conde na čelu.

Ker je dež popoldne precej prenehal in je bilo navdušenje nad celodnevni tekmovalni velik, smo na hitro preuredili urnike tekmovalja, da smo lahko igrali od sv. maše do kulturnega programa, čeprav je to pomenilo igrati nogomet v blatu ali odbojko na mokrem igrišču.

Ob 19:30 smo se zbrali v zgornji dvorani, kjer sta nam predsednika podala svoje misli o važnosti skupnih ciljev pri ohranjanju naših korenin in osnovnih vrednot: krščanske vere in slovenske kulture. Nato je sledil kulturni program, katerega glavna misel je slonela na moči skupnega dela in medsebojnega sodelovanja, za kar se moramo na prvem mestu znebiti predsodkov ter biti pozorni na potrebe in značilnosti drugih.

Hvaležni smo Bogu, ki nam je podaril tako lep dan, in vsem ki so se približali in s tem prispevali k lepemu in prijetnemu vzdušju!

Mati Rožanec in Maki Grohar

56. MLADINSKI DAN V NAŠEM DOMU SAN JUSTO

V nedeljo 10. septembra se je vršil 56. Mladinski dan v Našem domu. Kljub slabemu vremenu smo bili deležni veselega praznovanja, ki se je začelo že v zgodnjih urah v Sanhuški stolnici z daritvijo sv. maše.

Sv. mašo je daroval g. Robert Brest, mladina pa je prevzela povezavo, petje in branje beril. Stolnica je bila napolnjena z mladim duhom. G. Brest je veselo pohvalil mladino za tako lepo petje, za lepo število mladih v narodnih nošah in za mladino drugih okrajev, ki se je pridružila k mašni daritvi.

Ob 9:15 smo že bili v Našem domu in ob dviganju slovenske in argentinske zastave zapeli obe himni. V imenu mladine sta pozdravila vse navzoče predsednik SFZ, Ignacij Mehle ter podpredsednica SDO, Katerina Javoršek. Za tem so se pričela tekmovalja v odbojki med moštvi iz vseh okrajev. Kdor je želel je v baru imel na voljo zajtrk.

Okoli 13. ure so nas v dvorani že čakale lepo pogrnjene mize za kosilo. V veselem razpoloženju so nam mladci pa mladenke lepo postregli z okusno hrano. Zopet so deležne pohvale naše vztrajne in požrtvovalne kuharice.

Takoj po kosilu so se nadaljevale tekme v odbojki, da bi pravočasno in ob določeni uri začeli s kulturnim delom programa.

Množica ljudi je že sedela in čakala v dvorani, ko so se na dvorišču odigrale tekme. Kmalu so se v dvorani ugasnile luči in za osvetljenim ambonom je stala napovedovalka tega dne, gdč. Klavdija Belič, ki je pozdravila vse navzoče in dala posebno dobrodošlico našim gostjem iz Slovenije: dekanji Filozofske fakultete, profesorici dr. Branki Kalenič Ramšak, vodji programa slovenščine na tujih univerzah pri Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik, dr. Mojci Nidorfer Šiškočič ter profesorici Tjaši Lorbek, lektorici slovenskega jezika na Buenosaireski univerzi.

Sledil je govor predsednika SFZ v San Justu g. Ignacija Mehleta. Komaj je začel govor je navzočim posredoval vest odločnosti in odgovornosti s katerima se je zavzel opraviti svoje vodilno mesto.

Rekel je, da se brez truda in skupnih moči, kakor so delali njihovi predniki, ne more doseči zastavljenih ciljev. Zato je važno, da so res vztrajni v svojem prepričanju in vrednotah, ki so omogočile, da naša skupnost še obstaja. Prepričal nas je, da imajo mladi še močan pogon, da bodo to, kar so prejeli ohranili in se trudili, da posredujejo naprej. Čeprav vedo, da bo to zahtevalo čedalje več truda in časa ter odločnosti, ker morajo večkrat plavati proti toku.

Spodbudnemu govoru je sledil prizor, ki ga je z domišljijo in iznajdljivostjo v pravilni slovenščini napisala Leila Erjavec. Igralce pa moramo tudi pohvaliti za razločno izgovorjavo in živeto odigrane vloge.

Med prizorom, ko so igralci iskali v domu izgubljeni kip Franceta Balantiča, so se v raznih prostorih srečevali z mladimi, ki so vadili v dejavnostih, ki se običajno vršijo v domu. Tako so v Naši kleti prisluhnili pevski vaji fantovskega noneta, ki je odlično zapel venček narodnih pesmi. Te so bile: Opiraj, dekle, kamrico!, O, ja pa ti dekle moja, Pozimi pa rožice in Pleničke je prala.

Bárbara Kržišnik

Zapeli so v tako prijetnem soglasju, da smo z užitkom poslušali. Nonet so sestavljali: Marjan Godec, Nace Kržišnik, Damijan Marinčič, Ignacij Mehle, Tonči Oblak, Ivo Smrdelj, Luka Urbančič, Marjan Vombergar in Danilo Žgajnar.

Ker tukaj niso našli kipa so naprej iskali in prišli v dvorano, kjer so dekleta vadila ples za nastop na Mladinskem dnevu. Pod vodstvom Milenke Urbančič in s pomočjo Lucijane Trpin so zaplesale sinhronično koreografijo. Plesale so: Leila in Tatjana Erjavec, Milena Fekonja, Milena Lallire, Cintija in Lucijana Oblak, Lucijana Trpin ter Jana, Kamila in Paula Urbančič.

Končno je raziskovalna ekipa odkrila, da kip ni bil ukraden ampak so ga dali obnoviti. To pa so odkrili šele takrat, ko so ponovno in do konca prebrali članek v Božjih stezicah. Sklenili so, da ta preiskava ni bila zaman saj so imeli dober namen, ker so hoteli storiti nekaj dobrega za dom.

Odrski prizor so dobro izpeljali naslednji igralci: Anika Urbančič (Vilma), Lučka Marinčič (Dafne), Danilo Bonino (Scooby-oseba), Luka Trpin (Shaggy), Niko Puntar (Fred), Maxi Trpin (predsednik doma), Pale Kržišnik (vratar) in Gabi Ravnik (športni referent).

Po prizoru so podali besedo mladinskemu

duhovnemu vodju, g. Franciju Cukjatiju, ki je pozdravil mladino in delil priložnostne misli.

Nato se je napovedovalka, Klavdija Belič v imenu mladine lepo zahvalila vsem, ki so priskočili na pomoč mladini, da je lahko dobro izvedla svoj program. Najprej je sledila zahvala odboru Našega doma in vsem, ki so sodelovali pri programu. Še posebno se je zahvalila prof. ge. Andrejki Selan Vombergar, vodji fantovskega zbora. Zahvale so bili tudi deležni fantje skupine »Luč in zvok« ter fantje in mošje, ki so pripravili sceno; dekleta, ki so pomagale pri maskiranju in s pričeskami; Barbara Kržišnik za video posnetke ter Tatjana Malovrh in Gabi Ravnik za snemanje skozi cel dan. Zahvalila se je tudi našim zvestim kuharicam, ki so pripravile tako okusno kosilo, ter mladcem in mladenkam za skrbno postrežbo našim gostom. Ni pozabila na fante in mošje, ki so pekli dobrote na žaru in na mamice, ki so spekle dobre krofe.

Prišel je čas, ko se nagradi in deli pokale ekipama, ki so osvojile prva mesta po odigranih tekmah v odbojki. Pri dekletih je osvojila prvo mesto ekipa iz San Justa. Pri moških pa so bili zmagovalci mladi iz Ramos Mejie.

Za tem nas je napovedovalka povabila na dvorišče, kjer je sledil družabni in razvedrilni del programa ob glasbi skupin Baires polka in KM 43.

Vsi skupaj smo zapeli Mladinsko himno in se počasi umikali proti dvorišču.

Z veseljem smo bili priče, kaj vsega je mladina zmožna storiti, če z zavzetostjo in trudom dela skupaj, da doseže nastavljeni cilj. Nimamo dvoma, da bodo tako lahko še dolgo let ohranjali to, kar so prejeli od svojih prednikov in tudi posredovali naslednjim rodovom.

Čestitamo Vam za zvestobo in ljubezen do naših korenin! Iz srca Vam želimo še mnogo uspeha v bodočnosti! Hvala Vam, ker ste dokaz, da se vaši dedje niso trudili zaman in da smo mi, vaši starši, dobro izvršili naše poslanstvo kot vzgojitelji in kot posredovalci slovenske zavesti.

Marta Urbančič Oblak

NAŠ POGOVOR

Dejan Valentinčič

Slovenstvo, slovenske skupnosti po svetu, slovenščina, ohranjanje kulture in izročila prednikov... Vse to je za potomce Slovencev del vsakdanjega življenja, je pa tudi predmet zanimanja in raziskovanj. Meseca aprila nas je obiskal tak raziskovalec: Dejan Valentinčič, iz Deskel v Soški dolini, se je mesec dni mudil v Argentini in spoznaval življenje slovenskih skupnosti tu doli. Tako se je pogovarjal s Svobodno Slovenijo:

Dejan, prosimo te najprvo, da se nam na kratko predstaviš: kdo si, kaj počneš, kje delaš?

Hvala za vabilo k intervjuju! Prihajam iz Deskel v Soški dolini, po izobrazbi sem pravnik, maja letos, tik po povratku z mojega obiska v Argentini, pa sem doktoriral iz sociologije. Zaposlen sem kot predavatelj prava na dveh slovenskih fakultetah ter na Inštitutu ASEF, ki se ukvarja s povezovanjem slovenskih znanstvenikov, ki delujejo po svetu s temi v Sloveniji.

Kaj te je pred nekaj meseci pripeljalo v Argentino?

Slovenija je letos prvič razpisala štipendije za gostovanje slovenskih študentov pri profesorjih slovenskega rodu, ki delujejo na tujih univerzah. Takšno priložnost sem takoj zagrabil ter prijavil raziskovanje pod mentorstvom prof. dr. Andreja Finka na Pravni fakulteti Katoliške univerze v Buenos Airesu. Argentino sem si želel zopet obiskati – prvič sem bil leta 2011 – predvsem zaradi slovenske skupnosti. Slovenci po svetu me zelo zanimajo, lahko rečem, da gre za mojo strast, iz katere mi je uspelo narediti tudi del službe. Tako sem prišel v Buenos Aires sredi aprila za en mesec.

Kako se je v tebi vzbudilo zanimanje za to raziskovanje?

V resnici natančno niti ne vem. Že vse od najstniških let me je tematika – tako Slovencev v zamejstvu, kot po svetu zelo privlačila, o tem sem veliko prebiral in želel te skupnosti tudi obiskati. Pri zamejstvu je seveda lažje in sem lahko reden gost na različnih prireditvah ter obiskujem prijatelje. Pri zdomskih skupnostih pa sem moral vložiti veliko več truda in prizadevanj, da mi jih je uspelo obiskati. A pomembno je, da mi je uspelo, poleg Argentine sem do sedaj obiskal tudi ZDA in Kanado

ter večje skupnosti v Evropi, manjka mi torej še Avstralija.

Ali Republika Slovenija podpira tvoja raziskovanja?

Štipendija za obisk v Buenos Airesu je prvi primer, ko je bila podpora prav "za slovensko stvar". V ostalih primerih sem moral iskati kontakte in prijavljati projekte za drugačne raziskave, a sem to sistematično delal za mesta, kjer so prisotne slovenske skupnosti, tako da sem se lahko vzporedno naučil še slovenskega duha v zdomskih skupnostih.

Kako Slovenija uporablja te raziskave? Ima Slovenija kakšen konkreten interes ali načrt glede slovenskih skupnosti po svetu?

Moram priznati, da sem sam precej kritičen do odnosa Slovenije do rojakov izven matice. Gre za nekaj utečenih politik, ki temeljijo predvsem na dodeljevanju določenih sredstev za dejavnosti, širše vizije pa ni. Veliko bi se še dalo narediti, politike nadgraditi ter obogatiti s sodobnimi potrebami. K temu bi zagotovo lahko pripomogle tudi ugotovitve teh, ki se s tem ukvarjamo, a zaenkrat Slovenija za to ne kaže posebnega interesa.

Kaj imamo Slovenci skupnega, kljub temu, da smo razpršeni po svetu? Po kateri značilnosti kjerkoli na svetu prepoznaš Slovenca?

To je zapleteno in večplastno vprašanje. Vsaka skupnost je malo drugačna, odvisno od obdobja preselitve (oziroma v primeru zamejstva ločenosti z mejo od ostalega narodnega telesa), razlogov za zapustitev domovine, velikosti skupnosti ter kakšne možnosti je nova domovina dajala za ohranjanje identitete.

Kot skupni točki bi lahko dodal predvsem občutek pripadnosti slovenstvu ter navezanost na Slovenijo. V zamejstvu je zelo pomemben slovenski jezik, pri večini zdomskih skupnosti manj (povojna skupnost v Argentini je tukaj kar izjema). Nekje je zelo pomembna hrana, ki Slovence razlikuje od drugih, pa glasba, kulturne prvine so po skupnostih zelo različne in tako dalje. A poseben odnos do Slovenije – lahko bi rekel večje domoljubje kot med temi, ki živimo v Sloveniji, pa lahko zaznamo tako pri teh, ki se na primer večkrat tedensko s tržaškega Krasa odpravijo v Slovenijo, kot teh, ki se iz Nemčije vsak konec tedna pripeljejo

domov, teh iz čezmorskih skupnosti, ki Slovenijo obišejo enkrat letno, ali vsakih nekaj let, kot tudi teh, ki so že peta ali šesta generacija izseljencev, v Sloveniji še nikoli niso bili, a jo ljubijo iz vsega srca. Lahko bi vam pripovedoval kopico izredno ganljivih zgodb o tem.

Kaj pa argentinske Slovence razlikuje od drugih?

Dovolite, da skupnost primerjam predvsem s Slovenci v ZDA – tukaj je namreč primerjava najlažja ker sta obe skupnosti čezmorski. Ena stvar je zagotovo bistveno višja ohranitev jezika v Argentini, kar sem že omenil.

Za Slovence v ZDA, kjer sta se prevojna in povojna skupnost že bolj kot ne združili, je značilno, da tudi večina aktivnih članov skupnosti na prireditve, pa tudi k mašam ne zahaja več vsak konec tedna, ampak enkrat mesečno, ali vsakih nekaj mesecev. Ko sem bil v Clevelandu štiri mesece se mi je recimo zgodilo, da sem marsikoga spoznal le enkrat ali srečal dvakrat. Razlog je, da se ljudje naseljujejo – zaradi služb in kvalitete življenja – vse dlje od slovenskih domov ter cerkva in posledično se dinamike v skupnostih spreminjajo. A še naprej ostajajo trdno zavezani slovenstvu.

Dovolite, da zanimivo opažanje omenim tudi glede mladih. Ko sem potoval po ZDA sem srečeval mlade, ki so tudi že tretja, četrta, peta generacija in več ter so se sami srečevali ter organizirali plese ter zabave s slovensko glasbo. Čeprav ne govorijo več jezika, se številni trudijo igrati harmoniko ter ko začnejo peti se zelo trudijo tudi s slovenskimi pesmimi, besedila so se ohranila v družinah in družbah. Nosijo majice o Sloveniji, čisto spontano se pogovarjajo o slovenski kulturi, svojih obiskih skupnosti in podobno. Včasih to mladi organizirajo čisto sami, iz lastnega veselja, zbirajo pa se tudi na letnih vseslovenskih prireditvah, kamor prihajajo iz vse države. Po facebooku vidim, da nato skozi vse leto ohranjajo stike. Tudi veliko zakonov se iz tega izcimijo.

V Buenos Airesu je mladina zelo vključena v sobotne šole, pripravo iger ter vsega ostalega. Za razliko od ZDA sem opazil tukaj večjo željo in nato zadovoljstvo ugajati starim staršem in staršem, ki so veseli in ponosni ob novi gledališki premieri, ali drugi uspeli prireditvi. A ne govorim, kaj je boljše in kaj slabše, le da je različno. Podoben primer mladinskega srečanja kot v ZDA sem v Buenos Airesu doživel v Validomom v Slomškovem domu, a je vendarle bilo različno kar se tiče glasbenega izbora.

• *Predniki Medveščkovih prihajajo iz Deskel*
Katere značilnosti naše skupnosti misliš, da so pomembne za njeno nadaljnje življenje?

In obratno, katere meniš, da na to negativno vplivajo?

Pomembno je, da je skupnost trdno povezana, da so mladi zelo vključeni, da obstaja še veliko idej in energije za nadaljnje delo. Bolj kot o negativnostih bi govoril o izzivih. Naravno je, da bo vse več truda potrebnega za ohranjanje jezika, da bo vse več mešanih zakonov itd. Opazil sem tudi, da pri tretji in četrti generaciji vendarle upada poznavanje zgodovinskih okoliščin in tudi družinskih zgodb, ki so pripeljale do eksodusa, kar tudi ni presenetljivo, je pa izziv zaradi identitete skupnosti. Kako se z vsem tem soočiti, pa seveda receptov ne moremo dati mi od zunaj.

Dovolite, da omenim še en izziv, ki sem ga mogoče zelo zaznal ker me to posebej zanima. Med mojim obiskovanjem v ZDA sem videl zelo močen trend iskanja korenin – osebe slovenskega rodu, ki jim predniki niso predali slovenstva, ali so ga izgubili v mladih letih ga iščejo, postajajo navdušeni Slovenci, so nova moč v skupnostih itd. To sem opazil tudi v Argentini – na facebooku zelo aktivna skupina Descendientes de Eslovenos, v Slovenski hiši sobotni tečaj za odrasle, pa tudi npr. skupnost kot je v Entre Riosu, ki sem jo obiskal in si zelo prizadeva za stike z ostalimi slovenskimi skupnostmi. A v ZDA je lažje, ker je tudi pri povojni skupnosti slovenski jezik že manj prisoten in je njihova vključitev lažja. Kaj pa v Argentini? Večina teh se jezika uči, a do znanja za tekoči pogovor ni tako lahko priti. Zagotovo se skupnost ne more odpovedati svoji slovenščini zaradi teh posameznikov. A tudi povsem zapreti vrata po mojem ne bi bilo pravilno. Ti ljudje si stikov želijo in so lahko doprinos skupnosti in globalnemu slovenstvu. Kako pa k temu pravilno pristopiti je veliko vprašanje.

Katero doživetje v Argentini ti bo posebej ostalo v spominu?

Lepo je mesec dni preživeti ob tako gostoljubnih in srčnih ljudeh. Čeprav je lepo videti naravo, arhitekturo, biti na dogodkih, trajno sled v srcu vedno pustijo srečanja z ljudmi. To priložnost bi izkoristil za iskreno in veliko zahvalo vsem, ki so me gostili, predsem družinama Grilj in Grohar ter Alenki Prijatelj. Ter vsem, ki so mi namenili svoj čas, me vabili na svoje domove, me peljali na razne stvari, ter predvsem, ki so bili pripravljeni z menoj deliti svoje spomine, poglede na skupnost ter razmišljanja o slovenstvu. Vse to mi zelo odzvanja v srcu.

Dejan, hvala za pogovor. Pa še čestitke za opravljen doktorat in veliko uspehov pri tvojih nadaljnjih raziskovanjih!

MARINA HORAK

Kot smo že obveščali, nas je obiskala in izvedla bogat program slovenska pianistka Marina Horak.

Res izjemna umetnica, žela je najboljša mnenja, posebno upoštevanja vredna od samih glasbenikov in pianistov, ki so se pridružili koncertom, master-classes, in pa dnevu z njo v prostorih fundacije »El Sonido y el Tiempo«, ki jo vodi pianist Daniel Goldstein, ki je nastopal tudi s kvartetom Tartini

Seveda nisem bil prisoten na vseh predstavah, še manj na tistih v notrajnosti države.

Pač pa sem se udeležil predstav v La Scala de San Telmo, na konservatoriju Manuel de Falla, v Usina del Arte in pa na omenjenem srečanju v El Sonido y el Tiempo.

Scala je majhen prostor, bil je nabit; srečal sem znance glasbenike, vsi so bili navdušeni. Marina in tukajšnja pianistka in docentka Mónica Subczuk sta izvajali Schumannova opusa 16 in 9. Spodobni se, da omenim, da je bila tudi Mónica odlična. Obe izvedbi brezhib-

ni, seveda na pamet, in mojstrsko med seboj povezani vsi deli: Carnaval sestavljen iz 22 kosov, Kreisleriana iz 9.

Večer na konservatoriju je bil namenjen študentom, imenovan – v angleščini, »SLAVIC DREAMS AND DANCES«. Marina je izvajala dela slovanskih skladateljev vseh vrst, slogov in časov; brez težav je prehajala iz enega stila v drugega, in o vsakem skadatelju spregovorila nekaj uvodnih besed v angleščini. Ta program je sicer tisti, ki ga je pripravila za to priložnost in ga je ponovila na vsaki predstavi, z izjemo omenjenega Schumanna. Bili so vključeni: Chopin, Livadić, Mihevec, Škerjanc, Čajkovski, Matičič, Szymanowski in Tajčević.

V Usina del Arte, v komorni dvorani, je ponovila program ob 11:30. Številni obiskovalci so hvaležno nagradili umetnico s toplim aplavzom po vsaki izvedbi. Spet so bili glasbeniki in pianisti med občinstvom tisti, ki so podali najboljša mnenja o naši glasbenici, in pa, čudež!, kar nekaj slovenskih obrazov!

Tako kot prej na obeh konservatorijih, je Marina prosila za besedo in na kratko povedala o »nepoznanih« skladateljih, a tokrat ne v angleščini, temveč po kastiljsko.

V soboto, 23. septembra, se je pa vršil »Dan z Marino Horak« v prostorih fundacije »El sonido y el tiempo«. Dogodek je bil odprt za vso publiko, a je bil v glavnem posvečen glasbenikom in študentom klavirja. Tokrat spet v angleščini je Marina, po uvodu, sprejela razne študente, ki so igrali izbrana dela, in jih – z dobrim pedagoškim smislom – popravila ali dala nasvete za izvedbo. Prisotnih je bilo nekaj Slovencev, skupaj z veleposlanico Jadranko Šturm Kocjan, ki je častila s prigrizkom in potico.

Drugi nastopi so se vršili v Tucumánu, v

Concepción del Uruguay in v konservatoriju Julián Aguirre.

Za zaključek tega poročila: kot posebnost je Marina predstavila slovenskega pianista in skladatelja Jurija Mihevca (1805-1882), ki je bil šele v zadnjih časih spet odkrit v Sloveniji. Bil je v svojem času sila popularen. Njegove kratke skladbe, sveže in brez posebne harmonične konstrukcije (bil je v glavnem samouk) so se izvajale in izdale v Parizu, New Yorku, Riu de Janeiru... V tujini je bil znan kot Georges Micheuz. Pri marsikateri je opaziti neko vižo slovenskega narodnega sloga, čeprav ni prirejal slovenske ljudske glasbe. Očitno je v podzavestju nosil ta slog.

Izdana je bila zgoščenka posvečena Mihevcu, posneta proti koncu 2015 v Radiu Slovenija. Lepo pripravljen »booklet« predstavi Mihevca in Horakovo, v slovenščini, francoščini, nemščini in angleščini, s prevodi same Marine Horak. Kot podnaslov nosi PIÈCES CARACTÉRISTIQUES in vsebuje 17 kratkih komadov, sila prijetnih za prislusniti. Naj še dodam, da je posnetek zelo dobre zvočne kvalitete.

Rok Fink

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

07

Moja zgodba

Franci Markež

1. ali 2. januarja 1949 so nas Angleži iz taborišča v Spittalu s tovornjaki odpeljali na železniško postajo, od tam pa z vlakom v Turin, Italija. Tam so nas nastanili v velika poslopja in čez kakšna dva tedna smo se odpeljali naprej v Genovo.

Odpluli smo 16. januarja 1949 z vojaško transportno ladjo Willard A. Holbrook proti jugu, v Argentino. Takrat sem bil v dvanajstem letu. Na ladji nas je bilo, če se ne motim, čez osemsto Slovencev.

Prve dni februarja, že blizu cilja, so se začele pojavljati rjave lise na modrem morju, kar je pomenilo, da nismo več daleč od Rio de la Plata, po naše, Srebrne reke ali kakor so jo poimenovali naši starejši, Rije in dela Blato. Teh lis je bilo vedno več in vedno večje so bile, dokler nismo pluli po že čisto rjavi vodi reke, ali po Sladkem morju - Mar dulce, kot jo je imenoval Juan Díaz de Solís, ki jo je odkril leta 1516. - Pri izlivu je reka namreč široka kar 219 km.

Pristali smo 5. februarja pri galeriji ob strani Imigrantskega hotela. Začelo se je izkrcanje, jaz sem imel naročeno naj se držim družine, a imel sem opravke nekje drugje in sem prišel zadnji trenutek, ko so me že iskali. Seveda, časom primerno, sem dobil zaušnico, po domače, klofuto. Tako sem končal svojo begunsko pot z zaušnico in s taisto otvoril status imigranta. (Komentar: za časa naših staršev so bili zaušnica, pas, palica oz. šiba splošni vzgojni pripomočki, gotovo bolj pri roki kot razprave o psihope-

dagogiji in verjetno tudi bolj učinkoviti).

Nastanili so nas v Hotel de Inmigrantes, tam smo imeli prenočišče in pa dobivali hrano. (Hotel je deloval kot tak do leta 1953, leta 1995 je pa postal »Museo Hotel de Inmigrantes« in se ga lahko obiščete). Spalnice so bile zelo velike in mislim, da za moške in ženske ločene. Spominjam se kako sem ponoči gledal neonske luči, ki so se videle skozi okna. Zbujali so nas že ob 6. zjutraj in morali smo prostor takoj zapustiti, da so ga očistili. Dežurna gospa nas je bodrila, da smo sedaj v deželi, kjer se zgodaj začne z delom. - To so nam prevedli tisti zelo redki med nami, ki so znali kaj špansko. Potem smo dobili zajtrk, v tudi ogromni jedilnici, dobro vročo kavo in velik kos kruha. Vsak je dobil za prve potrebe 48.- pesos - kar je bilo nekako tri - štiridnevna delavska plača, da smo imeli za vožnjo pri iskanju stanovanja in dela. (Podzemna železnica je stala 10 centavos, tramvaj pa 5 ali 10, odvisno od razdalje.) Čas bivanja v hotelu naj bi bil čimkrajši. In res, odrasli so se temu poslu posvetili, otroci smo pa imeli svoja pota in opravke.

Skoraj obvezna pot vsak dan je bila v pristanišče, kjer smo gledali kako pristajajo ali odplujejo ladje. Med njimi smo enkrat videli tudi jugoslovansko Partizanko. Večkrat smo šli tudi na začetno postajo podzemne železnice v Retiro. Oboje je bilo blizu. Tam smo ugotovili, da smo res prišli v obljubljenno deželo, pravo Indijo Koromandijo, »La Jauja« bi tukaj rekli. Ob tračnicah te železnice je bilo namreč polno cigaretnih ogorkov - čikov. V tistih časih se je lahko kadilo praktično povsod. Med čakanjem so potniki prižigali cigarete, ki so jih po par minutah, ko je prispel vlak, odvrgli. Zakaj nas je to tako očaralo? Ko smo bili še v taborišču - tobak je bil tam redka in draga dobrina - smo otroci pobirali čike, ki smo jih našli ob cestah in jih menjavali za kekse kadilcem, ki so bili raje lačni kot da bi se odpovedali kajenj. Izračunali smo, da bi za vse te čike dobili kar par kilogramov piškotov.

V parku oz. vrtu okoli hotela smo z zanimanjem opazovali kako skupine domačinov - verjetno so bili tam zaposleni - gotov čas se-

dejo v krog in drug drugemu podajajo neko čudno pipo, ki jo dajejo v usta - podobno kot smo prebirali o pipi miru pri severnoameriških indijancih. V otroški fantaziji smo mislili, da sklepajo premirje. A so pili le mate čaj.

Nekega dne je prišlo par mladih fantov vabit nas otroke, do nekako petnajstega leta, da bi šli za en teden na otroško »Colonia Evita« v bližini Ezeize. Kar precej se nas je nabralo. V koloniji je bilo vse dobro organizirano, dobra hrana, igre, šport, telovadba, dobri voditelji. Ne spominjam se več zakaj, a kar naenkrat mi nekaj ni bilo všeč in začel sem organizirati beg iz te kolonije. Od vseh sem prepričal le enega sovrstnika, Tekavec se je pisal imena se pa ne spominjam in vzel sem s seboj lvota, nekaj let mlajšega od mene, ki so mi ga starši zaupali v varstvo. Na pomiselke, kako bomo našli pot do hotela sem odgovoril, da je bližnji nebotičnik Kavanagh tako visok, da se gotovo že od zelo daleč vidi in ta nas bo usmerjal. In eno jutro smo res mi trije pobegnili. Na cesti nas je pobral tovornjak, špansko nismo znali ne imeli denarja, ponavljali smo šoferju »Hotel de Inmigrantes, Retiro, Retiro...« Pustil nas je na Plaza Constitución in nam s kretnjami razložil, da s podzemno železnico pridemo od

tam do Retira. »Prav«, smo se mu zahvalili, »tam smo pa že kot doma«.

V podzemni je prijazen gospod opazil našo zadrego, vtaknil je v »molinete« potrebne centave, s prijateljem sva tako prišla na drugo stran, Ivo, Majhen po priimku in takrat tudi majhen po postavi -z leti me je krepko pre-rastel- je pa medtem že smuknil kar pod zapreko. Pravilno napoteni, smo srečno prispeli v hotel, a Ivo je bil tepen -za kar sem zvedel šele leta potem- to pot po nedolžem, saj je le ubogal tistega, kateremu je bil zaupan. Kako sem se pa jaz izmazal se pa več ne spominjam.

V času ko smo bili še v hotelu, so naš ata izpolnili 55 let, tri dni zatem so pa godovali. To seveda ni smelo mimo brez praznovanja. Sestro Mijo sva šla v bližnjo slašničarno pogledat, kaj bi se dalo dobiti. Vabljava sadna torta se nama je zdela zelo primerna in sva nanjo pokazala. Prodajalka nama je povedala ceno, začela sva brskati po vseh žepih, a nisva nabralla dovolj, da bi jo plačala. Ko je dekle videlo najina razočarana in žalostna obraza, nama jo je dalo za denar, ki sva ga imela. Dobra duša! Širil se je glas, da neke družine z nebotičnika Kavanagh ponujajo delo dekletom kot služkinje. Sestri Mija in Majda sta se javili, a ostali sta tam le dva dni. Visoka gospoda jima je za večerjo puščala le malo kruha, čebule in korenja. Res smo revni begunci, a nekaj spoštovanja smo pa le vredni.

Ata so nam naznanili veselo novico, da smo končno dobili stanovanje v najem! Neki staronaseljenec je bil tako dober, da je podpisal garancijo nam in pa še dvema prijateljskima družinama, vseh skupaj 15 članov treh družin in sicer za stanovanjsko hišo s spalnico, dnevno sobo, kuhinjo, straniščem in garažo. Ena družina v spalnico, druga v dnevno sobo, tretja v garažo. Kuhinja in stranišče bosta pa za skupno rabo.

Veseli smo se odpeljali v ta naš novi dom, prvi po tolikih letih!, na Vélez Sarsfield 199, Haedo. Ko si ogledujemo prostore pridemo do stranišča in v njem vidimo čuden artefakt, ki po svoji obliki ni izgledal, da bi bil pripraven za nobeno od obeh naravnih človeških potreb. Kaj naj bi to bilo? Zvedal kot sem bil, odpremeno od pip, voda špricne prav do stropa in pošprica vse navzoče. Posledica moje zvedavosti je seveda bila zaušnica.

Ta je pa bila zadnja klofuta ki sem jo v življenju dobil, vsaj do sedaj.

XVI. NAGRADNI NATEČAJ

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu objavlja XVI. NAGRADNI NATEČAJ za diplomatska, magistrska in doktorska dela na temi:

- A: Slovenci v zamejstvu
- B: Slovenci v izseljenstvu

Namen natečaja je spodbujanje raziskovalne dejavnosti dodiplomskih in podiplomskih študentov na področju zamejske in izseljenske tematike in s tem krepitev zavesti o njeni pomembnosti za ohranjanje slovenske identitete v matični domovini in zunaj njenih meja.

Na nagradni natečaj se lahko prijavijo kandidinke in kandidati iz Republike Slovenije in tujine. Predmet nagradnega natečaja so uspešno zagovarjana diplomatska, magistrska in doktorska dela na kateri koli univerzi v Sloveniji ali zunaj nje, ki obravnavajo tematike slovenskih skupnosti zunaj meja Republike Slovenije.

V pošteev pridejo dela, napisana v slovenščini, hrvaščini, bošnjaščini oz. bosanščini, srbščini (latinica), italijanščini, nemščini, francoščini, angleščini ali španščini. V primeru, da

delo ni napisano v slovenščini, mora imeti v prilogi povzetek v slovenskem jeziku (60 do 150 vrstic).

Na natečaj Urada lahko kandidirajo tudi posamezniki z deli, ki so že bila prijavljena na drugih podobnih natečajih. Upoštevana bodo dela, zagovarjana v obdobju od 01. 11. 2016 do 31. 10. 2017.

Nagrjena bodo tri dela s področja zamejstva in tri dela s področja izseljenstva, in sicer prvi nagradi za vsako od področji v višini 800 evrov, drugi nagradi v višini 600 evrov in tretji nagradi v višini 400 evrov.

Komisija lahko izjemoma podeli tudi posebno nagrado v višini 400 evrov za najboljšo diplomu v okviru nižje stopnje bolonjskega študijskega programa.

Na predlog strokovne komisije se Urad lahko odloči tudi o večjem številu nagrad v eni od kategorij, vendar skupno število nagrad ne sme presežati skupnega števila razpisanih nagrad (6) in denarnega sklada 3.600 evrov (400 EUR za posebno nagrado za »bolonjsko« diplomu v vsaki kategoriji šteje posebej).

Najboljša dela bodo na željo nagrajencev

prejela tudi priporočilo Urada za objavo. Strokovna komisija bo ocenjevala diplomatska, magistrska in doktorska dela z različnih področij na temo slovenskega izseljenstva oziroma zamejstva. Pri tem bo upoštevala naslednje osnovne kriterije:

- izvirnost teme - pristopa,
- »uporabnost« v smislu preučevanja oblik ohranjanja slovenske identitete zunaj meja Republike Slovenije in povezanosti z njo
- strokovnost, zahtevnost, splošno kakovost, interdisciplinarnost dela.

Sodelovanje naloge na natečaju se šteje kot soglasje avtorja, da se prispelo delo obdrži v arhivu Urada oziroma v hrambi na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU (za področje izseljenstva) ali Inštitutu za narodnostna vprašanja (za področje zamejstva). Prav tako se s prijavo kandidat strinja, da lahko Urad uporablja njegove/njene osebne podatke za potrebe izvedbe natečaja in morebitno poznejše komuniciranje.

Način in rok prijave na natečaj

Kandidati naj na naslov Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Erjavčeva 15, 1000 Ljubljana s pripisom »ZA NAGRADNI NATEČAJ« pošljejo ali dostavijo en vezan iz-

vod svojega dela v trdih platnicah, potrdilo o uspešno opravljenem zagovoru diplomatskega, magistrskega ali doktorskega dela z jasno razvidnim datumom zagovora in kratek življenjepis z osnovnimi osebnimi podatki in kontaktnim naslovom (poštni naslov, elektronska pošta, telefon). Prosimo, da delo priložite tudi v elektronski obliki (pdf format) na USB ključku, ki vam ga Urad po zaključenem natečaju vrne.

Prijavitelj(-ica) naj v prijavi JASNO OZNAČI, za kakšno delo gre - za diplomu na nižji, višji stopnji bolonjskega študija oziroma za magistrerij, za znanstveni magistrerij, doktorat... Vkolikor je bilo delo zagovarjano v tujini in nosi drugačen naziv, naj prijavitelj(-ica) v prijavi navede primerljivo stopnjo oz. naziv po slovenskih standardih (magisterij, doktorat...). Urad bo dela sprejemal do vključno 1. 12. 2017, rezultati natečaja pa bodo znani predvidoma do konca aprila 2018. Svečana razglasitev/podelitev nagrad bo sledila predvidoma pozno spomladi leta 2018.

Dodatne informacije dobite na tel. št. (00386) (0)1 230 80 11 (dr. Zvone Žigon) ali preko elektronske pošte: zvone.zigon@gov.si.

Gorazd Žmavc - MINISTER

Številka zadeve: 5323-1/2017/1
Datum: 28. 8. 2017

KOLENDAR

7. oktobra

Redni pouk SSTRMB, ob 15. uri

8. oktobra

Obletnica Našega doma San Justo
Naš dom San Justo,

14. oktobra

Redni pouk SSTRMB, ob 15. uri

21. oktobra

Redni pouk SSTRMB, ob 15. uri

28. oktobra

Redni pouk SSTRMB, ob 15. uri

28. oktobra

Izlet slovenskih šol v Glew

29. oktobra

Obletnica na Pristavi – Slovenski dan

5. novembra

Skupni mladinski dan

12. novembra

Obletnica v Hladnikovem domu

OSEBNE NOVICE

V cerkvi Inmaculada Concepción v Pontevedri je bil krščen **Mirko Avguštin Torpelli**, sin Victorja Torpelli in Nadje Pugelj; botra sta bila *Laura Duarte in Sergio Pugelj*. Dobrodošel, novi kristjan!

V Don Torcuato je umrla **Nežika Škulj** roj. Arnšek (86). *Bog ji daj večni pokoj!*

25-LETNICA DRUŠTVA SLOVENIJA V SVETU | Razstava Helene Klemenc

V sklopu slavlja srebrnega jubileja pripravlja Izseljensko društvo Slovenija v Svetu razstavo argentinsko-slovenske umetnice Helene Klemenc.

Helena se je rodila v Buenos Airesu leta 1965 slovenskim staršem, ki so se po drugi svetovni vojni kot begunci umaknili v Argentino in je danes ena izmed slikarskih predstavnic slovenske skupnosti v Argentini. Svoja dela bo prvič razstavljala v Sloveniji in s tem bogatila praznovanje 25-letnice Izseljenskega društva Slovenija v svetu.

V Buenos Airesu je svoja dela že večkrat razstavljala v okviru slovenske skupnosti: samostojno je razstavljala v Slovenski hiši za SKA in v Slomškovem domu, prisotna je bila tudi v skupinskih razstavah. Tudi pred argentinsko javnostjo je že predstavila svoje stvaritve in žela priznanja.

Njeno kvalitetno, ikonografsko bogato in raznoliko delo je v Sloveniji premalo poznano; za mnoge bo razstava lepa priložnost, da se z njeno ustvarjalnostjo поблиže spoznajo.

Razstava bo odprta vsak dan, od 4. do 20. oktobra v Zavodu sv. Stanislava, Štula 23, Ljubljana - Šentvid.

Organizator razstave je Izseljensko društvo Slovenija v Svetu, s podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in Slovenskega doma Zavoda sv. Stanislava.

Odprtje razstave:

4 oktobra 2017 ob 19. uri
Na ogled vsak dan do 20. oktobra

MLADCI IN MLADENKE V SAN MARTINU

V soboto, 16. septembra, smo se Mladci in Mladičke iz vseh domov zbrali v domu v San Martinu. To srečanje je bilo malo drugačno, ker se nismo igrali ali plesali, temveč se pogovarjali o verskih tematikah. Vodil je to srečanje g. Pablo Savoia.

Začeli smo srečanje z molitvijo pred kosilom. Za kosilo smo imeli okusne patys, ki so jih pripravili mladi voditelji. Potem smo začeli s prvo točko: razdelili so nas po skupinah in tako smo razmišljevali o različnih konfliktih med prijatelji ter kako ohraniti vero in lastna prepričanja kljub razlikam. Po kratkem odmoru je prišla na vrsto druga točka: osebne lastnosti. Vsaj je razmišljal o lastnostih, ki jih sam vidi na sebi in o tistih, ki jih drugi opazijo na njem. Končali smo srečanje s pesmijo »Esto que soy, esto te doy« in s skupno molitvijo.

Mladci in mladičke iz San Martina

NOVICA TEDNA

9 kandidatov za predsedniške volitve

V Sloveniji bodo 22. oktobra volitve predsednika države. Sedanjemu predsedniku Borutu Pahorju se namreč izteče petletni mandat. V boj za predsedniški stolček se podaja devet ljudi. Državna volilna komisija je že pred časom potrdila kandidature predsednice NSi Ljudmile Novak, kamniškega župana Marjana Šarca, ministrice za izobraževanje, znanost in šport Maje Makovec Brenčič ter zdajšnjega predsednika države Boruta Pahorja, v tem tednu pa so svoje kandidature vložili še upokojenka Angelca Likovič, koprski župan Boris Popovič, evropska poslanka Romana Tomc, samostojna podjetnica Suzana Lara Krause ter tik pred zdajci še Andrej Šiško.

Predsednik Slovenskega panevropskega gibanja Laris Gaiser pričakuje pestro kampanjo. Za Radio Ognjišče je ocenil, da je večina

kandidatur za predsednika države, namenjena predvsem merjenju moči pred državnoborskiimi volitvami prihodnje leto oziroma pripravi nanje. »Vemo, da levica računa na dober rezultat kamniškega župana, da bi preverila njegov domet za parlamentarne volitve, predsednica NSi želi dober rezultat, da se utrdi znotraj stranke in kampanjo za državnoborske volitve začne na čim boljši poziciji, Popovič prav tako eksperimentira, koliko lahko doseže na državni ravni.« Kot je dodal, nekatere kandidatke oziroma nekateri kandidati upravičeno upajo, da bodo prišli v drugi krog, v katerem bi lahko celo ogrozili Pahorja, a ta v tekmo vstopa z najboljšega mesta. »Gotovo je med vsemi tudi najbolj samozavesten,« je še dodal.

Povzeto po Radiu Ognjišče

Spoštovani naročniki, skupaj s to 15. številko tiskane Svobodne Slovenije vam raznašalci prinašajo tudi zadnje zaostale izvode (št. 5-6) in boste odslej prejeli redno tedensko številko.

Če vam manjka kateri od izvodov od 1 do 14 nam prosimo sporočite, da vam ga pošljemo.

Hvala!

Uredniki
svobodna.ba@gmail.com

61. OBLETNICA

NAŠEGA DOMA SAN JUSTO

Nedelja, 8. oktobra 2017

<p>11.00 Zbranje narodnih naš in predstavnikov domov</p> <p>11.30 Sveta maša za žive in rajne rojake iz okraja v zgornji dvorani Našega doma, daruje msgr. dr. Jure Rode. Poje MPZ San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar.</p> <p>12.45 Dobrodošlica navzočim in dviganje zastav.</p> <p>13.00 Skupno kosilo na dvorišču in sprejem novih članov.</p>	<p>16.00 Kulturni program v zgornji dvorani Slavnostni govornik: g. Martin Sušnik Na odru Frida Beznika veseloligra</p> <h3 style="margin: 0;">CHARLEYEVA TETKA</h3> <p style="font-size: small;">v izvedbi Gleboške skupine Našega doma, v režiji Ivane Takovec</p> <p style="text-align: center; border: 1px solid white; padding: 2px;">TRIOES MARIORI</p> <p style="font-size: x-small;">Nato prsta zabava in ples ob zvokih BAJRES POLKA. Vsi lepo vabljeni!</p>
--	--

Prijava za kosilo: ga. Mici Malavašič Cassullo (4441-5528) in ga. Mari Uštar Novljan v Našem domu, vsak dan od 8. do 12. ure (4651-4914).